

Terezie od Ježíše

7. DUCHOVNÍ VÝZVA

Vidění a cenzury (1558-1560)

Na místo P. Prádanose přichází **P. Baltasar Alvarez**:

- 25 let, čerstvě vysvěcený na kněze;
- v té době nerozhodný a nezkušený;
- setkává se s ním, když slouží mši sv. (vidění).

Tereziini přátelé P. Daza a Svatý rytíř se vměšují do provázení

- ❖ Tereziino chování je pro ně příliš otevřené a spontánní
→ neodpovídá tomu, jaké by měla mít světice;
- ❖ jejich obavy rostou s milostmi, které T. zakouší v modlitbě;
- ❖ zkoumají Terezii a dávají prostředky „za každou cenu“ .

„Když u mě uviděli nějakou chybu – a mohli jich vidět mnoho – hned bylo vše odsouzeno. Ptali se mě na některé věci; já jim odpovídala přímo a spontánně. Hned se jim zdálo, že je chci poučovat a že se považují za moudrou. To všechno šlo k mému zpovědníkovi, neboť oni jistě toužili po mém prospěchu. A on *pak* huboval mně“ (Ž 28,17).

„Myslím, že jich bylo pět nebo šest, všichni velcí služebníci Boží,“ kteří se snažili radit:

Gaspar Daza, Gonzalo de Aranda, Francisco de Salcedo, Hernandálvarez a Alonso Alvarez Dávila

→ její zmatený zpovědník jí sám nakonec řekne, že se všichni shodli *na tom*, že jde o démona, aby tedy tak často nepřijímala a aby se snažila rozptýlit, tak abych nebyvala o samotě (srov. Ž 25,14)

(EOS 219)

Cenzoři

„Poněvadž jsem viděla, že jich to tvrdilo tolik a přitom jsem tomu nebyla s to uvěřit, měla jsem z toho velikánské skrupule, neboť se mi to zdálo *být* málo pokorné; neboť všichni byli mnohem světlejší než já a vedli nesrovnatelně lepší život a byli vzdělaní, takže nebylo proč jim nevěřit. Nutila jsem se, jak jen jsem mohla, abych jim věřila, a přemýšlela jsem nad svým ubohým životem a že ve shodě s tím mi museli říkat pravdu.“ (srov. Ž 25,14)

- Šíří se kritiky a pomluvy;
- „rozkřikly věci, které měly zůstat v tajnosti“ (Ž 23,13);
- pomluvy se donesly až do kláštera a vyvolaly pozdvižení;
- musela se vrátit do kláštera (po 3 letech u D. Guiomar).

Její největší starostí bylo však to, jeli oklamána ďáblem: Dva roky se modlila a prosila o modlitby, aby ji Bůh vedl jinou cestou nebo ukázal pravdu.

Mystické milosti

Mezi lety 1558-1559:

- ☉ nemá vidění, ale prožívá „jistotu“ Boží přítomnosti
- ☉ neslyší slova, ale nachází je „uvnitř“ jakoby vtisknutá do duše

Pochopila, že když má vzdělaného učitele a nezamlčí mu nic, nemůže jí vzejít žádná škoda... ale „mně jich vzešlo mnoho kvůli oněm přehnaným strachům, které mají některé osoby“ (Ž 25,14).

(EOS 222)

Mystické milosti

1559 je zveřejněn Index zakázaných knih

- narůstá samota její duše
- Pán jí slibuje „živou knihu“ (Ž 26,6)
- 29. 6. 1560 má první vidění:
intelektuální vidění

Očima těla ani *očima* duše jsem neviděla nic, avšak zdálo se mi, že stál úplně při mně Kristus a podle mne jsem *i* viděla, že je to On, kdo ke mně promlouvá... Zdálo se mi, že stále kráčí po mém boku, a jelikož nešlo o představivé vidění, neviděla jsem, jakým způsobem; avšak byl stále po mé pravici, to jsem cítila jasně, a *také to*, že byl svědkem všeho, co jsem konala, a že pokaždé, kdy jsem se aspoň trochu usebrala nebo *lépe řečeno*, kdy jsem nebyla příliš roztržitá, jsem nemohla nevnímat, že je při mně.“ (Ž 27,2)

Terezie reaguje nejprve strachem a pláčem, upokojuje ji až Pánovo slovo (srov. Ž 27,2).

P. Baltasar je nedůvěřivý, ale „lekci“ mu dává samotný Pán.

Mystické milosti

Vidění začínají být **imaginativní** = dobře vnímatelná v představivosti (vidí ruce Krista, jeho tvář a pak i „celé jeho nejsvětější lidství... jak se maluje vzkříšený“; Ž 28,1-3)

Vidění je „tak vznešené, že to nemohla složit fantazie“, pulsuje za ním život samotného Krista (srov. Ž 28,11).

Démon je někdy schopný napodobit tato vidění ve fyzickém vzhledu, ale ne v jejich živém obsahu. Kdo to někdy zakusil, uvidí mezi obojím velikánský rozdíl, protože „ona sama mu odporuje a je neklidná, znechucená a neklidná“, jako když cítí přítomnost nepřítele. (Ž 28,10)

Tereziino zoufalství roste:

- Cenzoři naléhají na jejího zpovědníka a on jejich převaze podléhá (Ž 28,14);
- Terezie nenachází nikoho, kdo by ji chtěl vyzpovídat (Ž 28,14);
- někteří ji dokonce chtějí podrobit vymítání (Ž 29,4);
- trpí jejich nedůvěrou a (od)souzením;
- jeden ze zpovědníků (snad P. Hernandálvarez nebo rektor jezuitské koleje Dionisius Vázquez) jí přikazuje, aby se při viděních vždy pokřižovala a dělala „rohy“ (Ž 29,5).

(EOS 226-228)

Některá velká strádání popsaná v 6H 1

- **Pokřikování osob**, s nimiž se stýká – *ba i těch, s nimiž se nestýká a u nichž by ji v životě nenapadlo, že by se na ni vůbec mohly rozpomenout – že ze sebe dělá svatou...* (6H1,3)
- Ti, které považovala za **přátele**, **se od ní odtahují**, *ba stávají se těmi, kdo si ji berou do úst nejvíc a od nich to duši bolí nejvíc* (srov. Ž 19,8; 25,19; 29; 6H1,3)
- **Pořádný strach** *z toho, že se nakonec nenajde ani kdo by ji vyzpovídal* (srov. Ž 28,14; 6H1,4)
- **Velikánské nemoci**: „zvláště když jsou bolesti ostré... připadají mi jako to největší *strádání*, které lze na zemi mít – myslím *tím* vnější... Poněvadž *tehdy* se rozkládá nitro i vnějšek takovým způsobem, že duše je tak sklíčená, že neví, co si se sebou počít, a s velkou chutí by spíše ochotně snesla jakékoli mučednictví než tyto bolesti“ (6H1,6.7)

Velká strádání 6H

- ◉ Zpovědník tak opatrný a málo zkušený, „že není věc, kterou by považoval za jistou... hned vše připisuje démonu nebo melancholii ... **Duše se cítí odsouzená** a vyvolává to v ní velkou trýzeň a zmatek (srov. Ž 30,8; 6H1,8)
- ◉ **Pochybnosti:** *Duše* se totiž domnívají, že pro jejich hříchy Bůh dopustil, aby byly oklamány (6H1,8)
- ◉ **Vyprahlosti**, které po milostech přicházejí (6H1,8)
- ◉ **Domnívá se, že** neumí zpovědníky *správně* informovat a že je tak **oklamala** ... „rozum je natolik v temnotách, že není schopen vidět pravdu“ ... domnívá se, že **je Bohem zavržená**. Je totiž mnoho věcí, které proti ní bojují v oné vnitřní tísní tak citelným a nesnesitelným způsobem, že osobně nevím, k čemu by se to dalo přirovnat, leč *jen* k těm, kdo trpí v pekle, neboť v této bouři se nepřipouští žádná útěcha...“ (6H1,9)
- ◉ Veliká **opuštěnost duše** (6H1,12)
- ◉ Jasné **poznání vlastní bídy**, „milost... je u ní tak skryta, že se jí nezdá, že by u sebe viděla byt' jen jedinou, velmi malou jiskérku lásky k Bohu, ani že ji kdykoli předtím měla... Zato u hříchů vidí zcela jistě, že je spáchala.“ (6H 1, 11)

Tereziina poslušnost je odměněna:

- Kristus ozdobí kříž jejího růžence „čtyřmi velkými kameny, mnohem vzácnějšími než jsou diamanty...“ (Ž 29,7)
- Zesílí poryvy lásky a mezi nimi přichází slavná milost „probodení“.

„Viděla jsem při sobě anděla,
po levé straně, v tělesné podobě...

Viděla jsem v jeho rukou
pozlacené kopí, a na jeho hrotu
se mi zdálo, že měl trochu ohně.

Zdálo se mi, že jím
několikrát probodl *mé* srdce
a pronikl *až* do útrob.
Když jej vytrhával, zdálo se mi,
že jej strhával s sebou
a mě zanechával celou planoucí
ve velké Boží lásce...“

(Ž 29,13-14)

- Milost „probodení“ se opakovala několikrát a na různých místech (srov. svědectví Procesů);
 - mívala též velké poryvy bez vidění
 - a brzy dochází k jiné novince, velmi zahanbující, **k vytržením** (srov. Ž 31,13; 20,4)
- Terezie chce odejít do jiného uzavřenějšího kláštera (snad do Valencie), zpovědník jí to však nedovolí (Ž 31,13)

Později pochopí, že nešlo o „dobrou pokoru“, Pán ji naučil, aby „byla velmi rozhodná a jistá, že nic dobrého ve mně není mé, nýbrž od Boha, a že tak, jako mě netížilo, když byly chváleny jiné osoby..., tak aby mě netížilo ani to, když se bude svými činy projevovat ve mně.“ (Ž 31,14)

Mystické milosti podle 6H

- ◉ **Jemné a delikátní impulsy** ~ v DP *rány lásky* (6H 2,1-7)
- ◉ Jiné způsoby, jak Pán probouzí duši: „*rozkošné zanícení, které přijde náhle... s velkou vůní, kterou zakoušejí všechny smysly*“ (6H 2,8)
- ◉ **Promlouvání** (6H 3; jakási kopie Ž 25)
 - Promlouvání s intelektuálním viděním (6H 3,12-18 a 6H 5,8n)
- ◉ **Uchvácení, extáze, unesení**, „což je podle mého názoru jedno a totéž“ (6H 4; také Ž 20,1 a R 5,9)
 - **Let ducha** (2. způsob uchvácení; 6H 5 – 6H 6,1-9)
- ◉ **Jásot** a zvláštní modlitba (6 H6,10-13)
- ◉ **Vidění**
 - Intelektuální **vidění** (6H 8)
 - Imaginární (představivá) vidění (6H 9)
- ◉ Jiné milosti (6H 10)
- ◉ **Velké touhy**: „tehdy se umírá kvůli umírání“ (6H 11,2- 12)

Sv. Petr z Alkantary (1499-1562)

Do Ávily přichází uprostřed srpna 1560:

- je mu 61, ale vypadá na 70;
- velmi umrtvený, stále pohroužený;
- obdarovaný velkými vytrženými a poryvy lásky;
- kompetentní v „doktríně“ (Ž 30,2);
- vlídný, ačkoli málomluvný;
- velmi bystrý a velmi příjemný (Ž 27,17n);
- zná se s D. Guiomar a přátelí se se sv. Františkem Borgiašem

Do Ávily přišel jednat s D. Guiomar de Ulloa o založení bratří v Aldei del Palo a ta si vyžádala dovolení, aby Terezie u ní mohla strávit týden...

Setkali se mnohokrát v domě D. Guiomar a v některých kostelích... (Ž 30,4; o vidění Terezie františkánští kronikáři)

Setkání se sv. bratrem Petrem

Sv. Petr z Alkantary Terezii pochopil:

„Takřka od samých počátků jsem viděla, že mi rozuměl na základě své zkušenosti, což bylo právě to, čeho jsem měla zapotřebí... **poskytl mi velikánské světlo**, neboť alespoň co se týkalo vidění, která nebyla obrazivá, jsem nedokázala pochopit, oč se mohlo jednat, ba zdálo se mi, že i u těch, které jsem mohla vidět očima duše, jsem také nechápala, jak je to možné.“

(Ž 30,4)

Její záležitosti přijal za své a ona v něm našla zcela blízkého člověka. Slíbil, že promluví s jejím zpovědníkem a *Svatým rytířem*... Jeho autorita zapůsobila, nastaly dny „bezvětrí“.

(EOS 239)

Mystické milosti

Asi koncem srpna 1560 má úděsné vidění pekla, zůstane hluboce dotčena a jakoby vyměněna:

- ztrácí „strach ze strastí a protivenství tohoto života;“
- nabývá velkého soucitu s dušemi, které se ztrácejí, „zvláště těchto luteránů“;
- má „velké poryvy *lásky v touze* prospět duším“ (Ž 32,4.6);
- pochopí, jakou důležitost má nadobro vymýt ze života nejmenší příležitosti.

„Přemýšlela jsem, co bych mohla udělat pro Boha. A napadlo mě, že tím prvním je následovat povolání, které mi Jeho Majestát udělil k řeholnímu životu, a zachovávat mou Řeholi s co největší dokonalostí, které bych byla schopna“ (Ž 32,9)

- Její disciplíny překračují všechny meze;
- činí „slib nejdokonalejšího“.

Chovanky a přítelkyně

Marie de Ocampo - sr. Marie Baptista (1543-1603)

- po smrti své matky vychovávána u tety a strýce;
- v r. 1549 se s ní T. setkává na své pouti do Guadalupe
- v dospívání marnivá, čte rytířské romány
- při pamětihodném večerním setkání nabízí své peníze
- sliby složí u Sv. Josefa v Ávile 21. října 1564
- bude převorkou ve Valladolidu
- zemře ve Valladolidu v úctě a vážnosti

Také **Beatriz de Cepeda**, dcera Františka de Cepedy z Torrijos, bydlela v její cele. A kromě nich tam měla ještě další neteře, které již byly mniškami:

- Leonor de Cepeda
- Alžbětu od sv. Pavla (první, která u Sv. Josefa složila sliby do Tereziiných rukou)
- Marii de Cepeda

V klášteře byly také její sestřenice: Anežka de Tapia a Anna de Tapia, několik sester Guitiérrezových, Juana Suárez a další, které ji velmi milovaly.

(EOS 242)

Události

Španělský a francouzský monarcha
vyděšení úspěchy kalvinistů

ve Francii a Flandrech uzavírají

r. 1559 v Chateau-Camgrésis mír

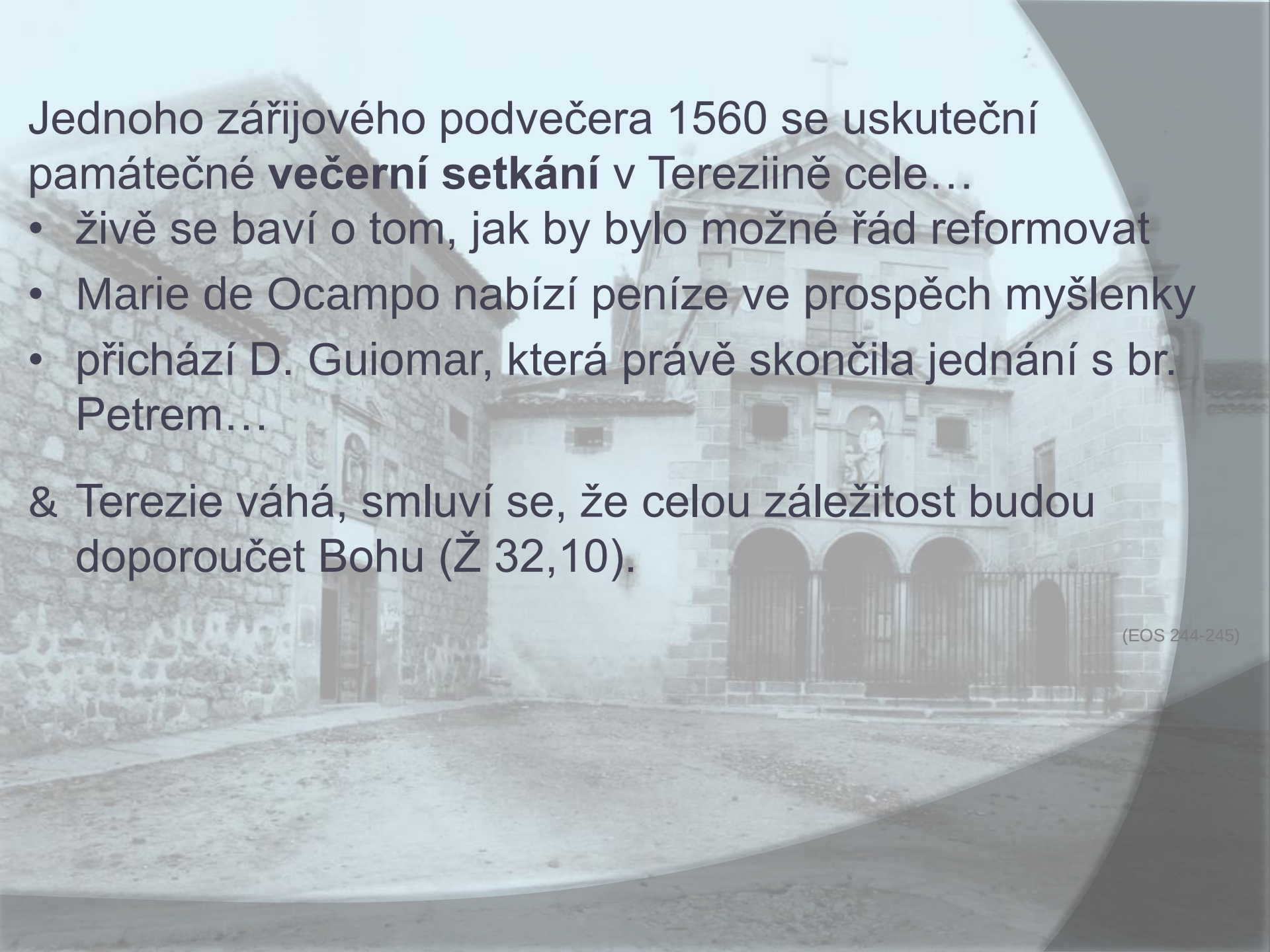
→ 4. 1. 1560 „mírový“ sňatek Filipa II.
s Alžbětou z Valois

→ naléhavá žádost Filip II. klášterům
o „modlitby a procesí“ za jednotu
křesťanů a náboženský mír ve Francii

→ Terezie, aby zabránila tomu, že se
další duše ztratí, učiní slib „zachovávat
evangelijní rady se vším možnou
dokonalostí, které je schopna“
(srov. C 1,2).

(EOS 243)

Jednoho zářijového podvečera 1560 se uskuteční památečné **večerní setkání** v Tereziině cele...

- živě se baví o tom, jak by bylo možné řád reformovat
- Marie de Ocampo nabízí peníze ve prospěch myšlenky
- přichází D. Guiomar, která právě skončila jednání s br. Petrem...

& Terezie váhá, smluví se, že celou záležitost budou doporučet Bohu (Ž 32,10).

Projekt zakládání (1560) (srov. Ž 32,11-14)

- Pán zasahuje: „Důrazně mi Jeho Majestát přikázal, abych se o to ze všech sil vynasnažila, a učinil mi velké přísliby, že se klášter určitě založí...a abych řekla svému zpovědníkovi (P. Baltasarovi) to, co mi přikázal, a že On *sám* jej prosí, aby nebyl proti tomu ani mi v tom nebránil“ (Ž32,11)
- & T. se pokouší z obav myšlenku odbýt, ale Pán jí ji znovu připomíná
→ předkládá tedy záležitost zpovědníkovi (i písemně)
- & bázlivý P. Baltasar Terezii odkazuje na jejího představeného
→ T. hledá jiné cesty a obrací se na br. Petra z Alkantary, ten jí radí nepostupovat přímo
→ za provinciálem P. Salazarem jde D. Guiomar, nápad představuje jako svůj vlastní
- P. Salazar odpovídá vstřícně
- Záležitost se rozkřikne a na Terezii a D. Guiomar se snese „velké pronásledování“ (EOS 245-246)

Projekt zakládání (1560) (srov. Ž 32,15-17)

- T. se obrací na vzdělance, aby u nich hledala světlo, ale nepřestane psát ani svým svatým přátelům (záměr schvalují také sv. Fr. Borgiaš a sv. Luis Beltrán)
 - pověřuje D. Guiomar, aby požádala o posudek **br. Petra Ibáñeze OP**
 - přes jeho úmysl rozmluvit jim to a přes pokusy jiných ovlivnit ho, bude jeho posudek nakonec velmi příznivý
 - P. Ibáñezovi píše 1. „*počet ze svědomí*“ o stavu své modlitby (R 1) on jí odpovídá *Posudkem* s 33 body
 - Terezie a D. Guiomar se pouštějí do díla: kupují dům, posílají pro patent do Říma (pomáhá br. Petr z Alkantary)
- & Provinciál pod tlakem skandálu a pomluv mění názor
→ zpovědník ji obviňuje z neposlušnosti, D. Guiomar nechtějí dát rozhřešení
→ Pán Terezii vybízí, aby mlčela a čekala...

Projekt zakládání (1561) (srov. Ž 33)

- Novým rektorem Koleje sv. Gila: **Gaspar de Salazar SJ** = nový impuls k projektu zakládání (Ž 33,7);
- Do Ávily se stěhuje rodina její sestry Juany,
- Dvě neteře jí poskytují své věno (sr. Alžběta a asi Leonora);
- V nouzi jí slibuje ekonomickou pomoc sv. Josef (Ž 33,12) a od D. Lorenza přicházejí chybějící peníze;
- Pán do projektu zasahuje (pokárání); nad pracemi dohlíží z paláce D. Guiomar.
- Obtíže nechybí: spadne hlavní zeď;
- 12. srpna jí slibuje pomoc sv. Klára (Ž 33,13);

Projekt zakládání (1561) (srov. Ž 33)

15. srpna u sv. Tomáše vidí Pannu Marii a sv. Josefa, jak ji oblékají do bílého roucha:

- chápe, že je očištěna od svých hříchů (Ž 33,14);
- je ujištěna o svém díle: „bude se tam sloužit Pánu a jim dvěma“;
- je upozorněna, že poslušnost nebude podle jejího gusta - klášter bude podřízen biskupovi.

Dlouhé čekání na Breve.

(EOS 261-262)

Projekt zakládání (1561) (srov. Ž 33)

- ◉ „Vzkříšení“ malého Gonzala a smrt Josífk
- ◉ o „vánoční noci“ jí provinciál nařizuje cestu do Toleda do domu Doni Luisy de la Cerda (Ž 34,1).

(EOS 263-265)

Zdroje a použité zkratky

- Efrén de la Madre de Dios y Otger Steggink: *Tiempo y Vida de santa Teresa*; B.A.C.1996 (vlastní překlad);
- Tomás Álvarez: *100 fichas sobre santa Teresa de Jesús*; Monte Carmelo 2007 (vlastní překlad);

Zkratky

- **EOS** – Efrén de la Madre de Dios y Otger Steggink: *Tiempo y Vida de santa Teresa*; B.A.C.1996;
- **H** - Terezie od Ježíše: *Vnitřní hrad* (nevydaný překlad P. Vojtěcha Kohuta OCD);
- **R** - Terezie od Ježíše: *Relace* (nevydaný překlad P. Vojtěcha Kohuta OCD);
- **Ž** - Terezie od Ježíše: *Život* (nevydaný překlad P. Vojtěcha Kohuta OCD).

Obrázky

- Google obrázky;
- Snímky z filmu: *Teresa de Jesús* z r. 1984, který režírovala Josefina Molina;
- Podrobnosti o zdrojích snímků a obrázků ve zvláštním souboru o zdrojích obrázků.